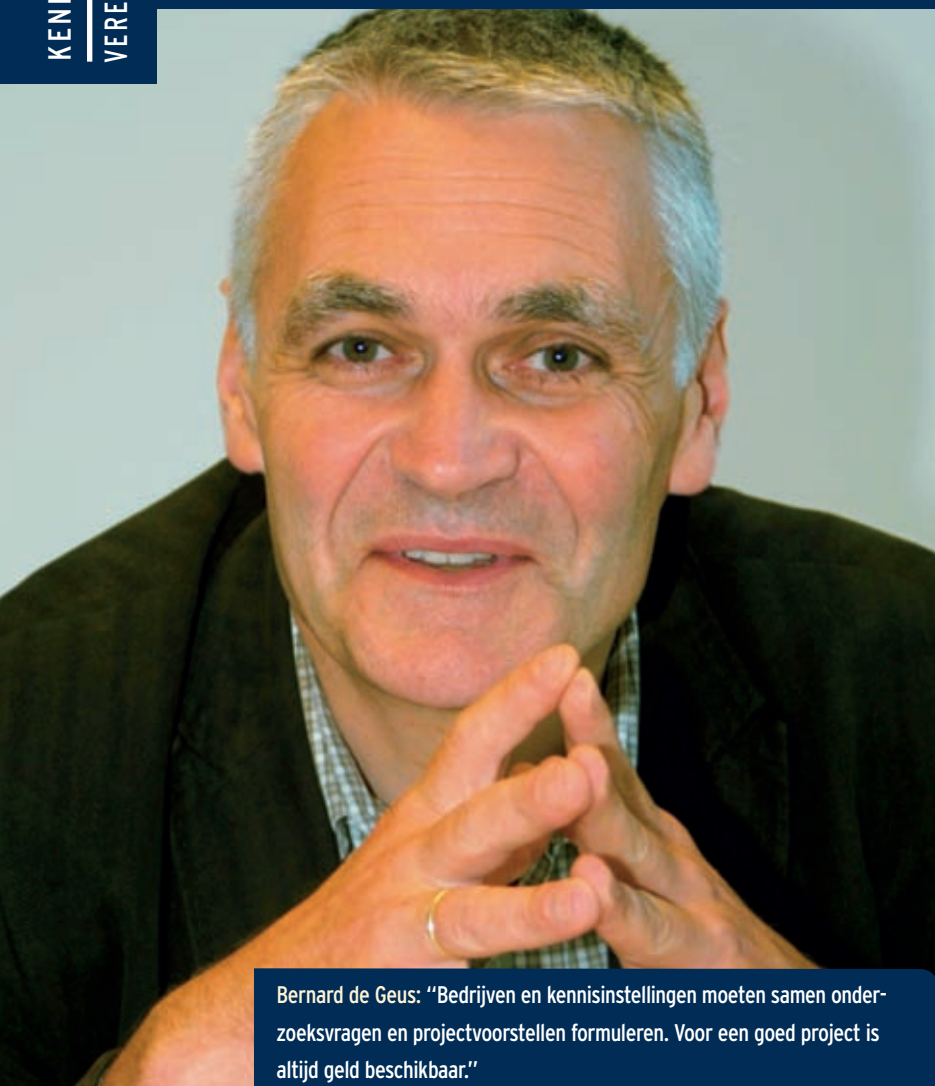

“Wij leveren de smeerolie voor fundamentele

Bernard de Geus: “Bedrijven en kennisinstellingen moeten samen onderzoeksvragen en projectvoorstellen formuleren. Voor een goed project is altijd geld beschikbaar.”

Het recentelijk opgerichte Technologisch Topinstituut Groene Genetica moet de kennisinfrastructuur van de Nederlandse plantenveredeling duurzaam versterken. De komende vier jaar heeft het 40 miljoen euro beschikbaar voor projecten die moeten leiden tot innovatieve planten voor het sleutelgebied flowers & food. Voor de glastuinbouw ligt de nadruk op genetica die inspeelt op nieuwe teeltsystemen, zoals gesloten kassen.

Het Technologisch Topinstituut (TTI) Groene Genetica is een initiatief van het bedrijfsleven, verenigd in Plantum NL. Via deze stichting wil de veredelingsbranche samen met onderzoeks- en onderwijsinstellingen investeren in fundamentele verbetering van de kennisinfrastructuur.

De overheid ondersteunt dit met 20 miljoen euro subsidie vanuit de FES-gelden. Bedrijfsleven en kennisinstellingen leggen eenzelfde bedrag op tafel. Terwijl de eerste projectaanvragen op het definitieve groene licht wachten, maakt directeur Bernard de Geus kwartier in Gouda.

Kritische massa

“In de afgelopen vijftig jaar heeft Nederland een leidende rol gespeeld in de veredeling van tuinbouwgewassen”, steekt De Geus van wal. “Dat doet het nog steeds, maar de voorsprong loopt

terug. Om het tij te keren moeten we kritische massa genereren. Daarvoor zijn drie zaken essentieel: ‘capacity building’ via versterking van het onderwijs, meer samenhang in het onderzoek ten aanzien van genetica, fysiologie en fytopathologie en tenslotte meer samenwerking binnen en tussen het bedrijfsleven en de kennisinstellingen. Het TTI Groene Genetica levert daarvoor de smeerolie in de vorm van gezamenlijke onderzoeksprojecten en initiatieven op het gebied van onderwijs.”

Nieuwe teelt- en milieuocondities

Alle projecten zijn in principe gericht op nieuw, mondiaal concurrerend uitgangsmateriaal voor optimale groei, ontwikkeling en productie onder nieuwe teelt- en milieuocondities. Binnen de glastuinbouw spelen vooral gesloten en geautomatiseerde teeltomstandigheden een rol. Buitenteelten krijgen in toenemende mate te kampen met verdroging en verzilting, wat eveneens om genetische aanpassingen vraagt.

“Uiteraard moet de kwaliteit van het eindproduct voldoen aan de vraag van de consument”, merkt De Geus op. “Daarvoor moet je de hele keten in ogenschouw nemen.”

Projectvoorstellen

Met een jaarlijks budget van 10 miljoen euro kunnen heel wat projecten worden gefinancierd. Het bedrijfsleven en de kennisinstellingen dragen daarvoor zelf voorstellen aan. “De eerste ronde is achter de rug”, zegt de kersverse directeur. “Na een eerste schifting binnen het bestuur zijn 19 projectvoorstellen voorgelegd aan een internationale beoordelingscommissie. Die toetst de voorstellen aan onze criteria. Acht projectvoorstellen zijn inmiddels uitgewerkt en wachten op de laatste handtekeningen.” Over de aard van deze projecten wil directeur De Geus zich nog niet uitlaten. Dat kan pas wanneer de betrokken partijen overeenstemming hebben bereikt over de wederzijdse rechten en plichten – waaronder intellectueel eigendom – en akkoord gaan met de regels die het TTI Groene Genetica oplegt.

“Ik verwacht dat de eerste projecten binnen enkele maanden van start gaan”, vervolgt hij. “Wij verzorgen de procedurele en administratieve aspecten van projecten, maar nemen er niet actief aan deel. De organisatie moet zo klein en efficiënt mogelijk blijven. Momenteel ben ik de enige medewerker. Per 1 september krijg ik operationele versterking. Ik hoop dat we het werk met twee, hooguit drie mensen kunnen verzetten.”

Over de schutting kijken

De Geus moedigt de bedrijven en kennisinstellingen aan om meer over de eigen schutting te kijken en altijd te blijven zoeken naar interessante ontwikkelingen en niches in de markt. “Structurele aandacht voor vernieuwing is een voorwaarde om voorop te blijven lopen”, zegt hij.

“Kennis en technologie verspreiden zich steeds sneller, waardoor de productlevenscyclus korter wordt. Bovendien verandert het mondiale speelveld. Kijk maar eens wat er gebeurt in landen als China en India. Dat hoeft niet alleen bedreigend te zijn, maar biedt ook enorme kansen voor de verdelingssector. Om die te benutten moet je ook durven samenwerken met partijen over de grens, soms ook buiten de eigen sector.”

Wat wel en niet thuishoort bij het TTI Groene Genetica

Onderwerpen die per definitie thuishoren binnen dit topinstituut (zie ook: www.Groenegenetica.nl) zijn onder andere:

1. Verdergaande automatisering en robotisering in de primaire productie. Dit vergt aanpassingen in de groei en ontwikkeling van gewassen. Er is behoefte aan planten die qua architectuur zijn aangepast aan gerobotiseerde monitoring van kwaliteit en automatische oogstsystemen.
2. Onder nieuwe teeltomstandigheden hebben gewassen steeds meer te lijden onder aantasting door polyfage insecten, die bovendien vector voor plantenvirussen kunnen zijn. Het verminderde gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vergt nieuwe strategieën voor resistenties tegen ondermeer wittevlieg en trips.
3. In gesloten kassystemen is de regulering van CO₂-gehalte, licht, luchtvochtigheid en temperatuur anders geregeld dan in meer klassieke kassystemen. Er is kennis nodig over de aanpassing van de fysiologie van plantengroei in energiezuinige, gesloten kassystemen.
4. Nieuwe milieucondities vergen gewassen die minder water nodig hebben en beter groeien onder verzilde omstandigheden. Kennis is nodig over de fysiologische en genetische achtergronden van droogteresistentie van gewassen.

Onderwerpen die niet onder het TTI Groene Genetica vallen zijn onder andere:

1. Ontwikkeling van technieken voor detectie van plaagorganismen (Schimmels en bacteriën).
2. Bestuderen van resistentiemechanismen in gewassen onder standaard teeltssystemen.
3. Analyse van de groei van planten onder nieuwe teeltomstandigheden zonder een genetische of fytopathologische onderzoeksvraag.
4. Agronomisch/teeltkundig onderzoek zonder genetische component.
5. Fytopathologisch onderzoek zonder genetische of fysiologische component.

De directeur van het Topinstituut vervolgt: "Wij kijken daarom ook scherp naar andere TTI's, zoals Food & Nutrition. De topinstituten voor farma en scheidings-technologie bieden ook interessante raakvlakken. Planten vormen in potentie aantrekkelijke productieplatforms voor de farmacie en de energiesector. Om voldoende toegevoegde waarde te creëren moeten veredelaars en onderzoekers ook stilstaan bij de winbaarheid van specifieke stoffen."

Inhaalslag voor sierteelt

De projecten kunnen groot of klein zijn en een korte of meerjarige doorlooptijd hebben. De grootste projecten hebben volgens De Geus betrekking op groentegewassen, zoals tomaat. "Dat vloeit mede voort uit het mondiale belang van deze gewassen, uit de omvang en financiële slagkracht van de betrokken veredelings-bedrijven uit de stand van het huidige onderzoek. De voedingstuinbouw staat bij de kennisinstellingen van oudsher hoog op de agenda."

In de sierteeltsector ziet De Geus meer versnippering en kleinschaligheid. "Hoewel er ook in de sierteelt en sierteeltveredeling sprake is van internationalisatie en

schaalvergroting, is de kennisinfrastructuur daar minder ver ontwikkeld dan in de voedingstuinbouw. Voor de sierteelt kunnen we daarom een zeer belangrijke rol spelen. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat de veredelaars en vermeerderders in de sierteeltsector intensiever gaan samenwerken en samen verantwoorde keuzes maken. Ze moeten in overleg met de kennisinstellingen zelf vragen formuleren, die de kennisbasis voor iedereen kan versterken. Dan is er heel veel mogelijk. Voor een goed project is altijd geld beschikbaar."

Het Topinstituut Groene Genetica heeft de komende vier jaar 40 miljoen euro beschikbaar voor onderzoeksprojecten en initiatieven binnen het onderwijs. Projectvoorstellen vanuit het bedrijfsleven en kennisinstellingen moeten gericht zijn op nieuw, mondiaal concurrerend uitgangsmateriaal voor optimale groei, ontwikkeling en productie onder nieuwe teelt- en milieucondities en verband houden met genetica, fytopathologie en/of fysiologie.

SAMENVATTING

ACL-scherm

Naar aanleiding van een artikel over het ACL-systeem in *Onder glas* van juni/juli 2007 wil ik middels deze ingezonden brief, hierop reageren. In dat artikel wordt de indruk gewekt dat het systeem prima zou voldoen. Dit komt niet overeen met mijn beleving. Het scherm is onlangs verwijderd en ik heb nu voor een traditioneel scherm gekozen. Of het ooit zou kunnen gaan werken? Ik weet het niet.

Er is op mijn bedrijf na uitvoerig overleg een test uitgevoerd waarbij één sectie, bestaande uit drie banen doek, 300 keer tot de helft van de kas is gestuurd. Er is dus geen sectie doormidden geknipt en er zijn ook geen twee schermen geplaatst, zoals in het artikel wordt gesuggereerd.

Er is van onze kant alles aan gedaan om te kijken of er mogelijkheden waren om de installatie werkend te krijgen. De bij mij uitgevoerde test heb ik voor het grootste deel bekostigd. ACL wilde er geen geld meer in stoppen, omdat de kosten voor hen teveel uit de hand waren gelopen. Het idee leefde bij iedereen dat het uiteindelijk allemaal wel oplosbaar was als het systeem vanaf twee kanten gestuurd zou gaan worden, wat in een doeklengte zou resulteren van 2 x 128 meter. Op basis daarvan is een kostenprognose gemaakt. Mocht de test slagen, dan zou het systeem aangepast worden.

Uiteindelijk is het allemaal op een fiasco uitgelopen. Na de testen werden de kosten om het systeem aan te passen ineens vele malen hoger begroot. Die kosten zou ik dan volledig voor mijn rekening moeten nemen. Achteraf gezien is het in dit stadium nooit de bedoeling van ACL geweest om de scherminstallatie bij mij nog werkend te krijgen, maar de schulden van ACL door middel van een eventueel faillissement te saneren. Dan gebruik makend van de recent opgedane kennis in de test, het schermstelsel opnieuw op de markt te zetten via Meteor Systems, waarvan de eigenaar ook mede eigenaar van ACL is.

Het is niet echt fatsoenlijk als er voor reclaimedoelinden wordt gerefereerd aan mijn persoon, zonder dat ik daarvan in kennis ben gesteld. Het is maar goed dat niet alle leveranciers op deze manier te werk gaan, anders was de glastuinbouw nooit geworden tot wat het nu is.

Leo van der Houwen, Steenberg

Ingezonden brieven vallen buiten de verantwoordelijkheid van de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven in te korten of te weigeren.